



# Vedlikeholdsettersteppet langs kommunale veier

KS FoU-Prosjekt nr. 154018

ANALYSE &  
STRATEGI

Multi  
consult

KS

FoU




# Om prosjektet

- Multiconsult og Analyse & Strategi har på oppdrag fra KS kartlagt tilstanden på det kommunale veinettet
  - Oppdatering av tilsvarende kartlegging fra 2009
- Problemstillingene har vært
  - Hva er dagens tekniske tilstand? Er det endringer siden 2009?
  - Hvilket behov er det for oppgradering?
  - Hvilket bevilgningsbehov vil eventuelle tiltak gi?
  - Hvordan arbeider kommunene med sin infrastruktur?
  - Hvordan er sammenhengen mellom det etterslepet som har opparbeidet seg og den måten kommunene arbeider på?

# Det kommunale veinettet

- Kommunenes ansvar er å sikre at det kommunale veinettet er åpent for allmenn ferdsel. Til dette ligger et ansvar for å planlegge, bygge, utbedre, drifte og vedlikeholde dette veinettet og kommunene er i henhold til veiloven gitt veimyndighet
- Det er nærmere 43 000 km kommunal bilvei og gang- og sykkelsti i Norge i dag, hvor om lag 88 % er samleveier eller atkomstveier.
- Det kommunale veinettet utgjør nærmere halvparten av det samlede veinettet i Norge.

# Det kommunale veinettet i tall

	Størrelse på kommune i forhold til innbyggertall			Gjennomsnitt
	Liten (<5000)	Mellomstor (5000-20000)	Stor (>20000)	
 Meter/innbygger	23	11	6	16
 Kr/innbygger	2800	1850	1400	2270
 Kr/meter	140	180	290	176



# Kartlegging av teknisk tilstand

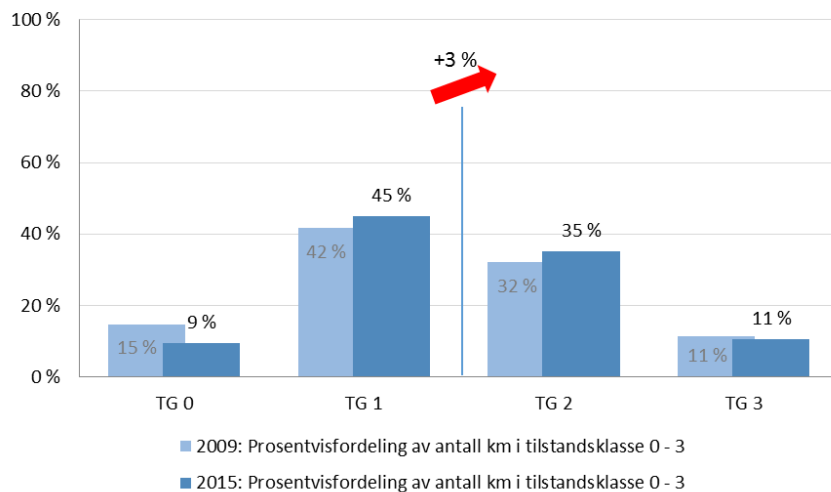
## Metode

- Kartleggingen er gjennomført etter prinsippene i Norsk Standard 3424 "Tilstandsanalyse av byggverk".
  - I henhold til NS 3424 angis tilstanden med tilstandsgrader, og det opereres med en gradering av tilstand fra 0 til 3, der tilstandsgrad 0 tilsvarer meget god tilstand og tilstandsgrad 3 tilsvarer meget dårlig tilstand.
- Presenterte data er vektet på grunnlag av pris og omfang til samlede tilstandsgrader.
- Det er kommunene selv som gjennomfører kartleggingen. Kommunene har deltatt på opplæring i metode og verktøy, for å sikre at tilstanden på veinettet vurderes på samme grunnlag.

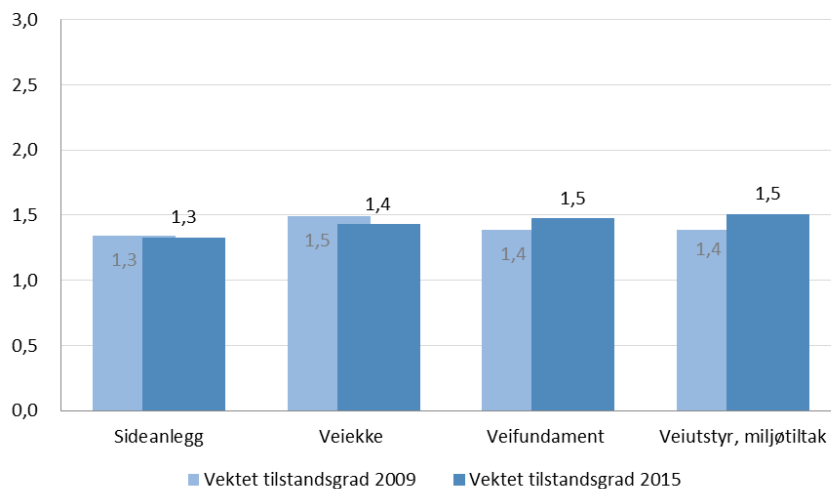
# Kartlegging av teknisk tilstand

## Resultater

### Endring av tilstand på veier



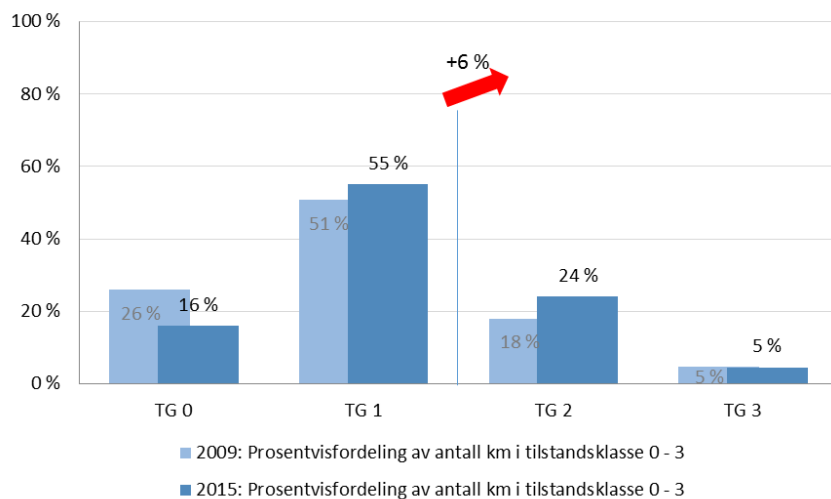
### Endring av tilstand på veielementene



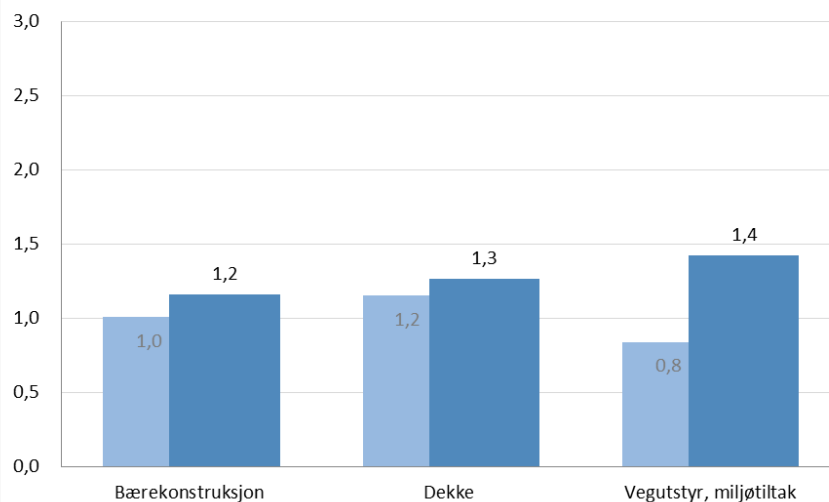
# Kartlegging av teknisk tilstand

## Resultater

### Endring av tilstand på bruer



### Endring av tilstand på bruelementene



# Estimering av oppgraderingsbehov

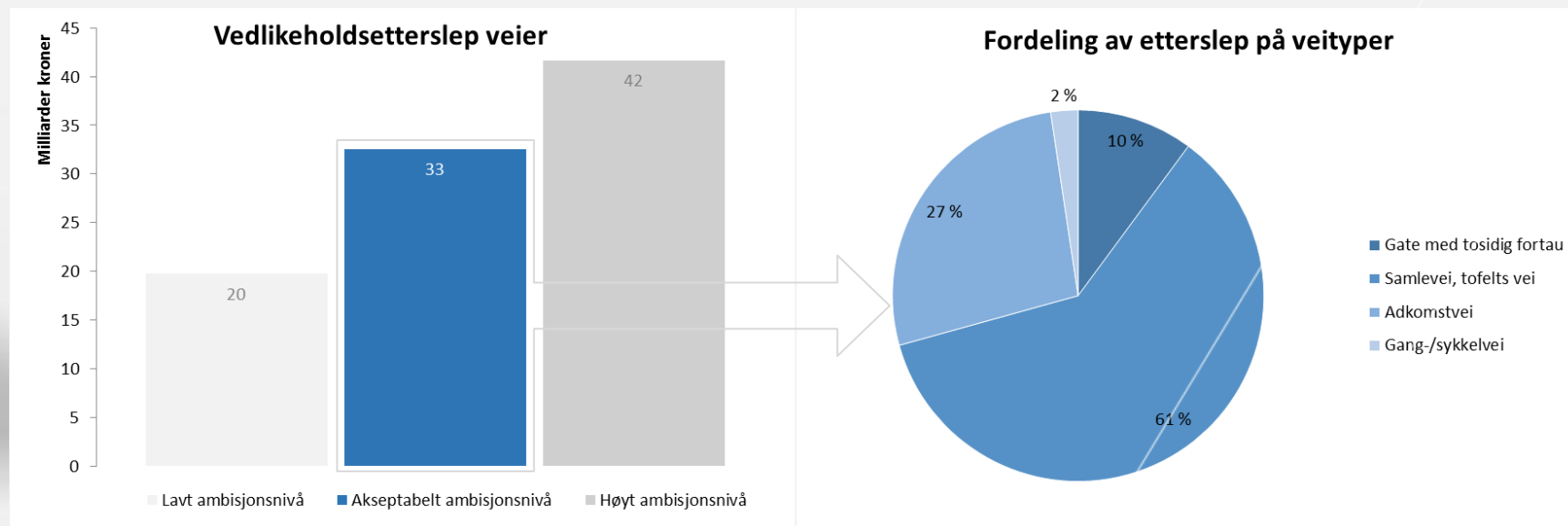
## Metode

- Det er definert tre ambisjonsnivåer i forbindelse med beregning av etterslepet:
  - Lavt ambisjonsnivå – Kun de kritiske tiltakene gjennomføres for alle veityper. Det vil si de med tilstandsgrad 3 (stor grad av utskiftning/ikke reparerbart).
  - Akseptabelt ambisjonsnivå – I tillegg til de kritiske tiltakene gjennomføres tiltak på samleveier og gater med tilstandsgrad 2 (delvis utskiftning og/eller ekstraordinært vedlikehold). De øvrige veitypene har begrenset trafikk og lavere hastighet, og det kan i så måte aksepteres en noe dårligere tilstand.
  - Høyt ambisjonsnivå – Det gjennomføres tiltak for å heve både tilstandsgrad 3 og tilstandsgrad 2 for alle veityper.
- Samlet sett er det vurdert en usikkerhet på  $\pm 10-15\%$  på kostnadsestimatene.
- Tallene representerer prisnivå pr 2015.



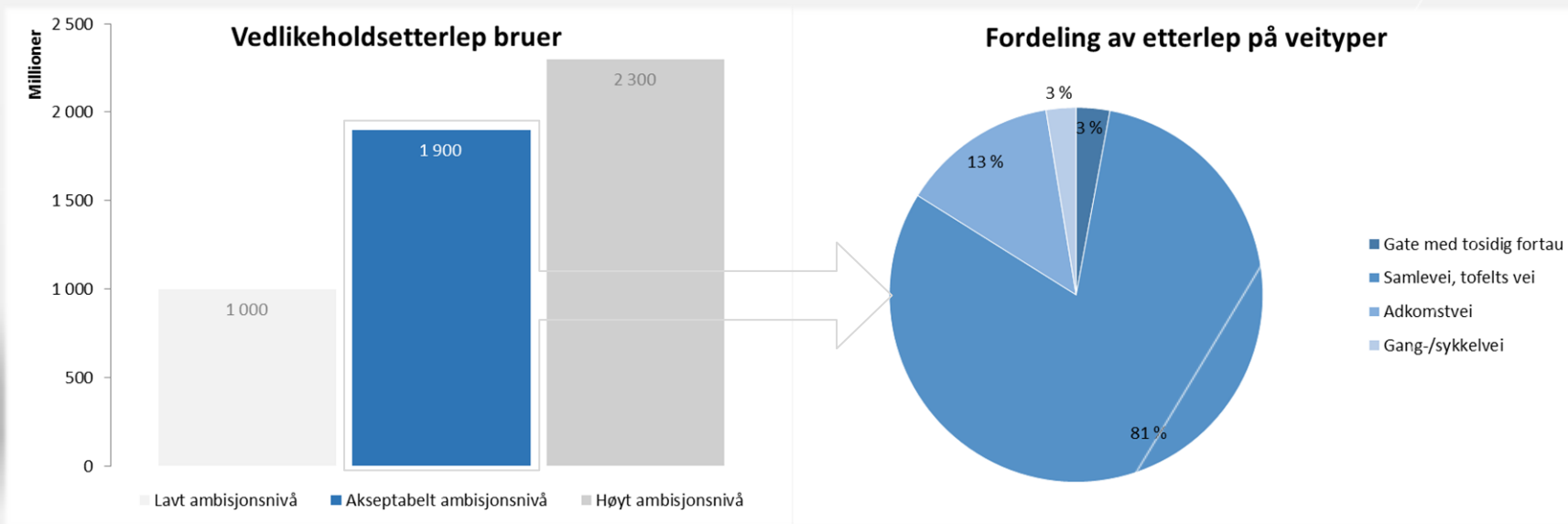
# Estimering av oppgraderingsbehov

## Resultater



# Estimering av oppgraderingsbehov

## Resultater



# Kommunale veier – Et utfordringsbilde

## Bakgrunn

- For å få mer kunnskap om årsakene til vedlikeholdsetterslep og utdyping av hvordan kommunene planlegger, organiserer og disponerer ressurser til drift og vedlikehold, er det valgt å gjennomføre dybdeintervju med et utvalg aktører.
- Basert på intervjuene, kartleggingen av tilstand og prosjektgruppens erfaring er det utarbeidet anbefalinger.

# Kommunale veier – Et utfordringsbilde

*”Selv i kommuner med anstrengt økonomi har et systematisk arbeid med planlegging ført til økt politisk oppmerksomhet og mer ressurser til vedlikehold. Dette bekreftes også fra politisk hold»*

*”Det er utfordrende å få tak i riktig kompetanse og da spesielt kommunalteknisk kompetanse. Det er for få utdanningssteder som tilbyr dette»*

*”Vinterdriften er det mest kostnadsdrivende. Når rammen til drift og vedlikehold i utgangspunktet er for lav, får dette ofte konsekvenser for somervedlikeholdet. Særlig går det utover reasfaltering»*

# Kommunale veier – Et utfordringsbilde

«**B**evilgningsfaktorene er ikke gode nok. Politikk er prioritering – men vi må ha noe å prioritere ut i fra. Vi må ikke ned på et detaljnivå der politikerne prioriterer ut ifra der de bor.»

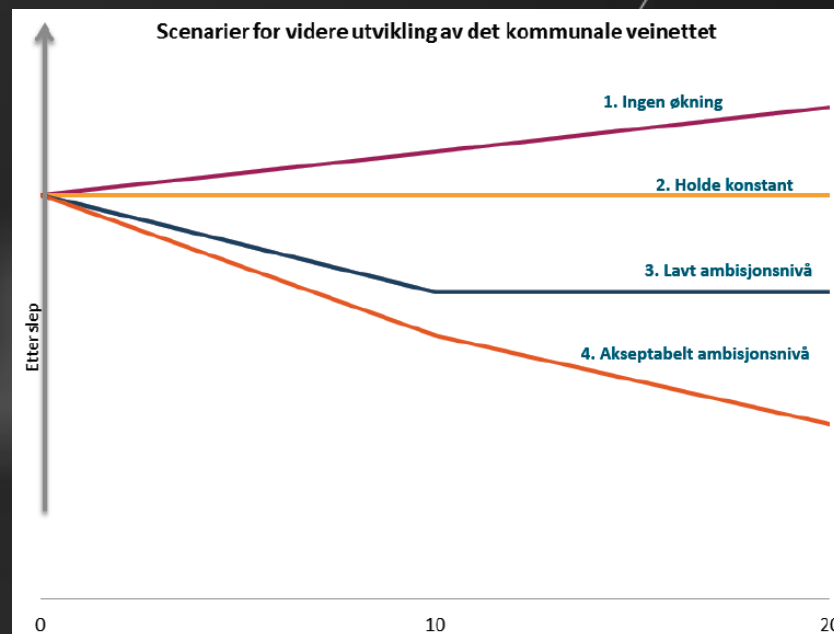
«**D**et blir litt tungvint å få løst forefallende oppgaver så raskt som ønskelig, i tillegg til at er vanskeligere å vurdere i hvilken grad delegerte oppgaver blir fulgt opp og i tilfelle hvor effektivt arbeidet utføres.»

«**F**or å kunne gjøre et løft på veisiden må det etableres en referanseramme, en vedlikeholdsplan for vei som synliggjør behov for vedlikehold, drift og investering som forplikter over lengre tid – en kommunedelplan.»

# Anbefalinger og forslag til forbedringsområder

## Scenarier

1. Ingen økning i bevilgninger
2. Holde tilstanden konstant som i dag – 0,5 mrd kr pr år
3. Lavt ambisjonsnivå - 0,5+2 mrd kr pr år i 10 år
4. Akseptabelt ambisjonsnivå - 0,5+3 mrd kr pr år i 10-15 år





# Anbefalinger og forslag til forbedringsområder

## 1. Etablere prinsipper for kommunal veistandard

- Dette vil for det første bidra til en viktig diskusjon,
  - Eventuell økonomisk effekt vil ligge i en mer differensiert veikvalitet
- Tiltaket fordrer en god oversikt over veinettet, dennes tilstand og funksjonalitet.

# Anbefalinger og forslag til forbedringsområder

## 2. Gode planer for drift, vedlikehold og nedbygging av etterslepet

- Alle kommuner anbefales å ha et system for å ha oversikt over det kommunale veinettet.
- Alle kommuner anbefales å etablere en plan for hvordan vedlikeholdsetterslepet skal reduseres.
- Kompetanse
- IKT-løsninger

# Anbefalinger og forslag til forbedringsområder

## 3. Organisering

- En nærmere studie av effekten av organisasjonsmodell, kan evt. være hensiktsmessig å utføre for å få mere fakta om effektene av måten ting organiseres på.
- Samordning på tvers av forvaltningsnivå
- Kommunalt veisamarbeid





På vei mot bedre kommunale veier?